

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र
एम. ए. भाग १ व २ सत्र १ ते ४ अर्थशास्त्र (जुना अभ्यासक्रम)
ऑक्टोबर/नोव्हेंबर २०२४ परीक्षा

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले स्वागत. एम. ए. भाग १ व २ या अभ्यासक्रमामध्ये प्रत्येक विषयासाठी ८० गुणाची लेखी परीक्षा + २० गुणांचे स्वाध्याय अशी सत्र परीक्षापध्दती लागू आहे. एम. ए. भाग १ व २ सत्र १ ते ४ साठी जुन्या अभ्यासक्रमानुसार प्रवेशित झालेल्या विद्यार्थ्यांकरिता स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या अभ्यास केंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे. दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालयामध्ये स्वाध्याय स्वीकारले जाणार नाहीत.

नियम :

1. सत्र परीक्षामध्ये प्रत्येक पेपरसाठी लेखी परीक्षा ८० गुण व स्वाध्याय २० गुण अशी एकूण १०० गुणांची आहे.
2. सत्र १ ते ४ करिता प्रथम पुनर्प्रवेशित विद्यार्थ्यांनी (Repeater) तुम्ही निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहेत. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद / A4 size paper वापरावा.
3. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
4. लिहून पूर्ण केलेले सर्व पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यास केंद्रावर विहित वेळेत पोहोच करावेत (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.) स्वाध्याय जमा करताना स्वाध्यायासोबत हॉलतिकीटची झेरॉक्स प्रत जोडावी.
5. विद्यार्थ्यांनी स्वाध्याय अभ्यास केंद्रामध्ये जमा करणेच्या अंतिम तारखा स्वतंत्र परिपत्रकाद्वारे www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावरील Distance Education → Online Notice Board (http://www.unishivaji.ac.in/distedu/notice_board.aspx) या लिंकवरती नंतर प्रसिध्द करण्यात येतील यांची संबधितांनी नोंद घ्यावी.
6. एकदा स्वाध्यायांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर त्यांचे पूर्णमूल्यांकन व श्रेणीसुधार केले जाणार नाही. त्याची फोटोकॉपी मिळणार नाही.
7. जे विद्यार्थी दिलेल्या वेळेत स्वाध्याय जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे

गुण दिले जाणार नाहीत. त्यास दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.

विशेष सूचना

- दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते. तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्क सत्र, परीक्षा वेळापत्रक, हॉलतिकीट, निकाल इत्यादी बाबत माहिती घ्यावी. तसेच वेळोवेळी विद्यापीठ संकेतस्थळाला भेट देवून अद्ययावत माहिती जाणून घ्यावी.
- आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्य घेणे, आपल्या पाठयक्रमाचा अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यासकेंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यासकेंद्रावर स्वाध्याय जमा केले तर स्वाध्यायाचे गुण आपल्या गुणपत्रिकेवर येणार नाहीत व त्यासाठी दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार असणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.

स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ (Cover Page)

अभ्यासक्रमाचे नांव : .....

(बी.ए./बी.कॉम. भाग 1 एम.ए./एम कॉम भाग 1 व 2)

सत्र : .....

(पहिले/दूसरे/तिसरे/चौथे/पाचवे/सहावे)

विषय : .....

परीक्षा बैठक क्रमांक

1. अभ्यास केंद्राचे नाव -----

2. विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नाव -----

3. पूर्ण पत्ता : -----

----- पिन कोड नं.-----

4. मोबाईल क्रमांक : लॅण्डलाईन क्रमांक :

5. अभ्यासक्रमाचे नाव : ----- सत्र -----

6. पेपरचे नाव : -----

7. पेपर क्रमांक : -----

8. सबजेक्ट कोड : -----

9. परीक्षा बैठक क्रमांक -----

(ज्या परीक्षेसाठी स्वाध्याय जमा करत आहे)

10. पी.आर.एन. : -----

11. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : -----

12. विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी : -----

(फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता)

मिळालेले गुण : -----

परीक्षकांची स्वाक्षरी : -----

M.A. Part I and II Sem. I to IV Economics (Old Syllabus)
Assignment Question October/November 2024 Exam
एम. ए. भाग १ व २ सत्र १ ते ४ अर्थशास्त्र (जुना अभ्यासक्रम)
स्वाध्याय प्रश्न ऑक्टोबर/नोव्हेंबर २०२४ परीक्षा

(प्रत्येक प्रश्नास २० गुण)

M.A. Part I Sem. I Economics : Micro Economic Analysis

- 1 समवृत्ती वक्राचे गुणधर्म स्पष्ट करा.
किंवा
- 2 विभाजनाचा सीमांत उत्पादकता सिद्धांत स्पष्ट करा.
1 Explain the properties of an equilibrium curve
OR
2 Explain the marginal productivity theory of division

M.A. Part I Sem. I Economics : Monetary Economics

- 1 व्यापार चक्राचे मौद्रिक सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा
किंवा
- 2 व्याजदराचे सनातनी आणि कर्जाऊ निधी सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा
1 Explain monetary theory of business cycle in detail
OR
2 Explain in detail the traditional and loanable funds theory of interest rate

M.A. Part I Sem. I Economics : Agricultural Economics

- 1 कृषी विकासाचे सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा.
किंवा
- 2 उत्पादन फलन म्हणजे काय आणि घटत्या उत्पादन फलाचा नियम सविस्तर स्पष्ट करा.
1 Explain the theory of agricultural development in detail
OR
2 Explain in detail what is productivity and law of diminishing returns.

M.A. Part I Sem I Economics : Principles and Practice of Co-operation

- 1 भारतातील सहकारी गृहनिर्माण संस्थेची संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.
किंवा
  - 2 भारतातील सहकारी दुग्ध संस्थेची संकल्पना उद्देश आणि सद्यस्थिती स्पष्ट करा.
1 Explain in detail the concept of Cooperative Housing Society in India
OR
2 Explain the concept objective and present status of Cooperative Dairy Society in India.
-

M.A. Part I Sem II Economics : Public Economics

1 बजेटचा अर्थ, प्रकार आणि बजेटचे महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

2 कराचा अर्थ आणि कराचे प्रकार आणि जीएसटी ही संकल्पना स्पष्ट करा.

1 Explain the meaning, types and importance of budget

OR

2 Explain the concept of tax, types of tax and GST

M.A. Part I Sem II Economics : Ecological and Resource Economics

1 जैवविविधतेचे अर्थ प्रकार आणि त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा

किंवा

2 प्रदूषणाचा अर्थ, प्रकार कारणे आणि मापन पद्धती स्पष्ट करा

1 Explain the meaning of biodiversity and its importance

OR

2 Explain the meaning, types, causes and measurement methods of pollution

---

M.A. Part I Sem II Economics : Financial Markets and Institutions

1 नाणेबाजाराचा अर्थ, स्वरूप, रचना स्पष्ट करा

किंवा

2 विनिमय दर व त्याचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा

1 Explain the meaning, nature, structure of money market

OR

2 Explain exchange rate and its types in detail

M.A. Part I Sem II Economics : Agricultural Development in India

1 भारतातील अन्नसुरक्षा आणि शेती विकास ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा

किंवा

2 जागतिक व्यापार संघटना ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा

1 Explain in detail the concept of food security and agricultural development in India

OR

2 Explain the concept of World Trade Organization in detail

M.A. Part II Sem III Economics : Statistics in Economic Analysis

1 केंद्रीय प्रवृत्तीची अर्थ ,संकल्पना आणि परिमाण मापनपद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

2 बहुलक म्हणजे काय काही माहितीच्या आधारे बहुलक काढा

Marks	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
No.of.Student	4	6	20	32	33	17	8	2

1 Explain in detail the meaning, concept and measurement method of central tendency

OR

2 What is Mode? Compute mode Frome the following data

Marks	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
No.of.Student	4	6	20	32	33	17	8	2

M.A. Part II Sem III Economics : Macro Economic Analysis

1 राष्ट्रीय उत्पन्नाचा अर्थ व मापनाच्या पद्धती आणि चक्राकार प्रवाह स्पष्ट करा.

किंवा

2 फिलिप्स वक्राचे विश्लेषण करा

1 Write in detail the meaning measuring national income and the cynical flow of National income

OR

2 Analysis the Philips Curve

M.A. Part II Sem III Economics : Indian Public Finance

1 अॅरोचा अशक्य प्रमेय आणि सॅम्युअलसन यांचा उपयोगिता संभाव्यता वक्र सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

2 क्षतिपूरक तत्व म्हणजे काय सांगून हिक्स यांचे चार उपभोक्ता संतोषाधिक्य संकल्पना स्पष्ट करा.

1 Explain Arrow's impossibility theorem and Samuelson's utility probability curve in detail.

OR

2 Explain Hicks' four concepts of consumer satisfaction by stating what compensatory principle is.

M.A. Part II Sem IV Economics : International Economics

1 आंतरराष्ट्रीय व्यापारा संदर्भात हेकचेर-ओहलिन सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

2 व्यवहारतोलाचा अर्थ, संरचना आणि व्यवहारतोलातील असमतोलांचे प्रकार स्पष्ट करा.

1 Explain in detail the Heckcher-Ohlin theory in the context of international trade

OR

2 Explain the meaning, structure and types of imbalances in balance of trade

---

M.A. Part II Sem IV Economics : Economics of Growth and Development

1 कार्लमार्क्स यांचा सामाजिक बदल, अतिरिक्त मूल्य आणि नफ्याचा सिद्धांत स्पष्ट करून त्याचे टिकात्मक परिक्षण करा.

किंवा

2 विकसनशील देशांमधील राज्यकोषीय धोरण आणि वित्तीय धोरणांची भूमिका स्पष्ट करा

1 Explain Karl Marx's theory of social change, surplus value and profit and critically examine it

OR

2 Explain the role of fiscal policy and monetary policies in developing countries

---

M.A. Part II Sem IV Economics : Co-operative Thoughts and Administration

1 नेतृत्वाचा अर्थ आणि सहकारातील डॉ. विठ्ठलराव विखे-पाटील आणि वसंतदादा पाटील यांचे योगदान स्पष्ट करा.

किंवा

2 सहकाराचा अर्थ सांगून सहकारामधील वैकूठलाल मेहता आणि डी. आर. गाडगीळ यांचे सहकार विषयक विचार स्पष्ट करा.

1 Meaning of Leadership and Explain the Co-operation. Contribution of Dr. Vitthalrao Vikhe-Patil and Vasantdada Patil

OR

2 Vaikuthlal Mehta and D. R. Gadgil's Explain thoughts on co-operation

---

M.A. Part II Sem IV Economics : Advanced Banking

1 वित्तीय जोखमीचे प्रकार व व्यवस्थापनाची तत्वे स्पष्ट करून मालमत्ता दायित्व समितीची कार्ये स्पष्ट करा.

किंवा

2 इंटरनेट आणि मोबाईल बँकींगचे स्वरूप स्पष्ट करून त्याबाबतच्या आरबीआय च्या मार्गदर्शक सूचना स्पष्ट करा.

1 Explain the function of Asset Liability Committee by explaining types of financial risk and principles of management.

OR

2 Explain the nature of internet and mobile banking and explain RBI's guidelines on the same

---